

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno rigorozanta/rigorozantky:	Jakub Jebousek
Téma práce:	Dokazování a důkazní břemeno v civilním procesu
Rozsah práce:	215 857 znaků
Datum odevzdání práce:	2. 10. 2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Téma dokazování a důkazní břemeno není nikterak nové (toho si je ostatně autor vědom, jak plyne z úvodu práce), nicméně vzhledem k plánované rekodifikaci civilního procesu nabývá na aktuálnosti. S autorem lze souhlasit, že dokazování v civilním procesu se zabývalo již mnoho odborníků (např. prof. Macur či doc. Lavický), nicméně se jedná o problematiku co do aplikace značně dynamickou vzhledem k množství jak procesních, tak skutkových situací, s nimiž se musí doktrína i soudní praxe vypořádat.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Téma dokazování a důkazní břemeno v civilním procesu představuje téma středně těžké obtížnosti. Vyžaduje sice náročnou práci s judikaturou, nicméně samotná právní úprava dokazování není nijak zvlášť obsáhlá.

Primární a zároveň převažující metodou použitou v práci je metoda deskriptivní, tedy popisná, pomocí které byl popsán platný právní stav jak v České republice, tak v Rakousku. Autor dále použil metodu analytickou, jež sloužila k poznání a vyvození závěrů z judikatury, a konečně metodu syntetickou, jež umožnila z poznatků obsažených v jednotlivých částech práce vyvodit relevantní závěry a naplnit tak cíl práce. V neposlední řadě byla použita metoda komparativní (srovnávací), pomocí níž byla porovnávána právní úprava dokazování ve sporném řízení v českém a rakouském kodexu civilního práva. Při práci s důvodovými zprávami k zákonům č. 30/2000 Sb. a č. 180/2024 Sb. byla použita i metoda historická.

3. Formální a systematické členění práce

Autor svoji rigorózní práci rozdělil do pěti kapitol, kdy první kapitola je věnována obecnému úvodu do procesního dokazování, dále jsou vymezeny fáze dokazování a principy ovládající dokazování. Ve druhé kapitole se autor věnuje předmětu dokazování, kdy vysvětluje pojem břemene tvrzení a důkazního břemene a dále rozvádí výjimky z dokazování. Třetí kapitola je zaměřena na materiální vedení řízení v platné právní úpravě a jeho vliv na dokazování. V kapitole čtvrté se autor zabývá dokazováním v nesporném řízení. V poslední kapitole práce je obsažena komparace české právní úpravy s rakouskou právní úpravou. Práce je zakončena závěrem, na nějž navazuje seznam zkratk a seznam použitých zdrojů.

4. Vyjádření k práci

Autor si vytkl za cíl práce „propojit teorii procesního dokazování a důkazního břemena s platným právním stavem i aktuální rozhodovací praxí a kriticky zhodnotit tento vzájemný vztah. Autor se zabývá převážně obecnými otázkami procesu dokazování před soudem, jako jsou otázky: kdo dokazuje (aktivita účastníků řízení), co se dokazuje (vymezení předmětu dokazování), kdo má co dokazovat (otázka důkazního břemena a jeho rozdělení), kdy je důkaz o určité skutečnosti podán (míra důkazu) a jakým způsobem do tohoto procesu může vstupovat soud, případně kde jsou

(vzhledem k zásadě projednací) hranice této soudní aktivity. Jednotlivým důkazním prostředkům není až na výjimky věnována pozornost, jelikož smysl a cíl práce je jiný. Na podkladě teoretických (i částečně praktických) poznatků jsou rovněž v některých kapitolách formulovány dílčí úvahy *de lege ferenda*, které by vyhovovaly právě jak teoretickým, tak praktickým poznatkům, aby proces dokazování nebyl do jisté míry nejasný a jeho legislativní nastavení umožňovalo efektivní vedení řízení.“

V práci přitom autor dospívá k tomu, že „znovuzavedení soudcovské koncentrace do českého nalézacího řízení sporného, resp. alespoň opuštění jejího přísného vázání v zákoně na přípravné či první jednání by bylo vhodné, neboť nejlépe odpovídá jak požadavku ochrany subjektivních práv účastníků, jelikož soudci umožňuje vhodněji reagovat na průběh řízení a zákonné ustanovení ho nesvazuje koncentrovat řízení již při (po) prvním jednání, tak zároveň lépe odpovídá realitě a potřebám nalézacího řízení sporného,“ s čímž lze nepochybně souhlasit. Ostatně s tím počítá i návrh civilního řádu soudního, který vychází z § 179 öZPO. Mechanicky nastavená pravidla, uplatňující se vždy, bez ohledu na specifika konkrétní situace, proces spíše komplikují a – jak ukazují současné zkušenosti např. s úpravou koncentrace řízení – vedou často ke snahám o jejich obcházení. Zákon musí důvěřovat soudci, že je schopen v konkrétní procesní situaci zvolit to nejlepší řešení pro další průběh řízení, a nesvazovat jej kazuistickými pravidly, snažícími se řešit každou myslitelnou situaci.

Dále v závěru práce dospívá k tomu, že „provádění jiných, než účastníky navržených důkazů je oprávnění soudu, které může, ale také nemusí využít, a že do této své úvahy může promítnout své spravedlnostní přesvědčení. Provést jiný, než účastníky navržený důkaz může přitom jen tehdy, pokud je potřebný ke zjištění skutkového stavu, kteří tvrdí účastníci, nikoliv k ověření možného alternativního děje, o kterém se soudce domnívá, že nastal, ačkoliv ho účastníci netvrdí a ani jinak nevyšel v řízení najevo.“ Autor při formulování tohoto závěru však opomíjí druhou podmínku, která musí být kumulativně splněna, aby mohl být soudem proveden důkaz, který žádný z účastníků nenavrhoval.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autor splnil cíl rigorózní práce.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Celková podobnost dle systému Turnitin činí 21%
Logická stavba práce	Práce má logickou strukturu.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autor se orientuje v dotčené právní úpravě přiměřeným způsobem a ovládá i práci s ní. Práce s právními prameny je nadprůměrná, o čemž hovoří celkový počet odkazů na použitou literaturu (319). Autora lze rovněž pochválit za práci s judikaturou. Místy však nelze nepoukázat na neúplnou citaci právních předpisů (např. „dle § 118b“ na straně 20 práce)
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka provedené analýzy je dostatečná.

Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Po formální stránce splňuje předložená rigorózní práce požadavky na ni kladené.
Jazyková a stylistická úroveň	Jazyková úroveň zpracování je přiměřená. Autorovi lze vytknout pouze některé nepřesnosti a překlepy, kterých se v práci dopustil, např. na str. 2 práce „soud, případě kde jsou“ či na straně 53 práce „zkušeností poznatek“.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Lze konstatovat, že se autor s danou problematikou vypořádal velmi dobře a že stanovený cíl předloženou rigorózní prací naplnil. Přínos práce lze spatřovat především v exkurzu do rakouské právní úpravy, která může být inspiračním vzorem pro nově připravovaný civilněprocesní kodex.

Při obhajobě rigorózní práce navrhuji zodpovědět následující otázky:

- 1) Jaké je rozvržení důkazního břemene v případě, že žalobce uvádí před soudem skutečnosti, ze kterých lze dovodit, že mu žalovaný dal výpověď z pracovního poměru nebo okamžitě zrušil pracovní poměr nebo zrušil právní vztah založený dohodou o provedení práce nebo dohodou o pracovní činnosti výpovědí nebo okamžitým zrušením z důvodů uvedených v zákoně (např. žalobce se domáhal svého práva na odborný rozvoj)?
- 2) Je možné uvést civilní soud v omyl tvrzeními uváděnými v průběhu řízení a důkazy předkládanými účastníky (např. předložení padělané směnky s cílem získat plnění, na něž nemá účastník právo)?
- 3) Jaká lze spatřovat rizika zákonné zakotvení toho, že není třeba dokazovat skutečnosti, které protistrana nesporeovala (tzv. konkludentní uznání tvrzení účastníka), jak autor v práci navrhuje?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Výborně – velmi dobře

V Praze dne 17. listopadu 2024

doc. JUDr. Ing. Radka Zahradníková Ph.D LL.M

oponentka rigorózní práce